

Any XIV

Barcelona 29 de Agost de 1901

Surtint del bany, té costum
d' omplirse la pell d' essencia,
perqué sab per experiencia
que, ab un cós llessant perfúm,
no tè l' home resistencia.

Una revolució nocturna

Laltra nit entre dotze y dugas hi hagué gran saragata en los carrers més céntrichs de Barcelona.

A més de quatre vehins pacífichs, qu' en aquelles horas avansadas estavan ja en poder del dormilega Morfeo, va antoixarse 'ls qu' havia arriuat la fi del món ó que s' havia armat la *gorda*, eixa *gorda* qu' ab tant afany están esperant fa vinticinch anys las collas republicanas.

No n' hi havia per menos. La Rambla se sublevava d' un cap á l' altre; los barris més bullangueros com lo de las Dressanas, carrers Nou, de Sant Ramón y Escudillers anavan plens de policia, *Xanxanas* del municipi, serenos, vigilants y demès gent d' *armas tomar*. A pesar de 'l numerosos contingents de forsa pública, no 's donava l' abast en perseguir als grups sublevats, que 's parapetavan en las *bocacalles* y alsavan barricadas ó poch menos, á cada porta y á cada escaleta.

Alló era un principi de revolució; corredissas arreu; crits subversius y gens perfumats; dicteris de lo més modernista que pot darse.

Devant del teatro Principal, al entrar en lo carrer d' Escudillers, un numerós grupo revolucionari havia prés posicions y desde allí desafiava las iras d' una nutrida colla d' agents, vigilants y serenos, ab una cridoria y un xibarrí que 'ns feu temer per un moment si l' autoritat 's veuria precisada á treure las tropas al carrer y á resignar el mando.

Afortunadament, las dugas forsas enemigas cregueren més oportú aixecar bandera de parlament y en efecte, al poch rato 'ls contricants fraternisavan y discutían de bonas en bonas, en lloch de donar teyna als xarrascos y á las *trancas*.

Allavors pogui véurer que l' exercit revolucionari 's componia de amassonas. En sa totalitat lo formavan xicotas de vida alegre, d' aquestas que s' allistan en la bohemia del vici

*
**

Els *parlamentaris* que jo vaig sentir, eran un cabo de policia aragonés y una morena de *pelo en pecho*, la "Xarxó" de mal nóm.

—Bueno, noyas ¿qué quereis?

—¿Nosaltres?... ¡Que 'ns deixin treballar á las horas que 'ns pertoca de dret. Ja 'ns posém á la rahò. De dia, estém conformes en no surtir, ja que la moral dihuen que 'n val de menos. De nits, també estém conformes en no mourens de 'ls nostres forats fins á las dotze. Pero á las dotze ò siga á l' hora que la gent surt de 'ls teatros, volém poguer anar per tot; de las dotze endávant, *ancha Castilla*.

—Pues eso precisamente, es lo que el Sr. Gobernador no vol. Ya sabeis la orden. Hasta las dos de la matizada ni una siquiera sale á la calle. Quien manda, manda...

—Digui més bé, que lo que intenta el Gobernador es matarnos de gana... ¿Qué vol que fém á las dugas, fora d' alguna *última hora*?

—Quizás no anéu descaminadas en lo de la gana... Tal vez cree que asi volvereis al buen camino.

—Sí; per lo que ho fa, es per matarnos á nosaltres en benefici de las casas de clausura. A n' aixó es á lo que 's tira; á protegí 'ls *ingenios* contra la petita especulació.

—Y muy bien hecho «Xarxó». Entre vosotras, (que la inmensa mayoría no estais rechistradas en los llibres, ni teneis documentos,) se dan todas las *gatas* que corren y por no tener, ni teneis tan solo domicilio donde se os encuentre. Vosotras que la mayoría sois clandestinas, no vais á la visita, ni os cuidais si estais enfermas, ni sois más que un foco de corrupción para la salud y amparo y encubridoras de ladrones y *mossegas*.

—Alto, alto 'l carro, senyó Gutierras. Aixó de que no tenim cartilla no ho fassi corre. ¡Bons están els de la *Ugenia* per deixarse escapar ni una rata! En quant á lo de las malalties, si nosaltres som un foco, las de la clausura no 's quedan endarrera. Recordis sino -y explíquili bé al senyor Gobernador- que no fa molts anys los mariners de la esquadra inglesa van anarsen tan carregats de las casas que tenen targetas en *inglés*, qué fins 'l Consul tingué d' intervenir 'hi y per poch hi há una guerra, que 's podia haver titulat la de las *mans de morté*. Per si son las de clausura ó nosaltres las embruta-familias, recordis també que fa vuyt mesos en una casa *valenciana* hi havia onze inquilinas y tantas foren las queixas, que la casa fou tancada y barrada y de las onze, vuyt inquilinas passaren en calitat d' anxovas averiadas á cal ataconador. ¿De qui es donchs la culpa, veyám, si hi ha tanta pestilencia? Es de la *Ugenia* y de ningú més.

Com qu' á las casas de reixa hi ha més esclavitud, 's fan més *tascóns* y d' aquets ne llepa la *Ugenia*, ne llepéu vosaltres y á n' ellas 'ls passa tot, mentres que nosaltres som las burras de 'ls cops... Y avuy se 'ns vol matar de gana porque 'ns rendim á discreció de las mestresas de *ingenio*.

—De todos modos, tu no negarás que vosotras sois las *gatas* y que sois tambien las que protechíu á timadors y *reventa-pisos*.

—Ja veurá, cabo. Jo no hi tocat may rés de ningú. Si en lo nostre *art*, n' hi ha d' aquesta mena, que las engarjolín y las guardin per temps. No una quinzena ni dugas, sino una condemna regular. En quant á lo de 'ls *reventa-pisos* ¡qué més voldríam nosaltres, sino que 'ls agafessiu y no 'ls veyessim may més, ja que som sas primeras víctimas! Jo de sócio no 'n tinch, ni ganas, pero estich segura que totas las altras los suportan perquè 'ls temen. Sou vosaltres, los de la policia, qui 'ls protegiu y treyéu el such de sas rapacitats. Vosaltres 'ls coneixéu millor que nosaltres, sabéu sas llodrigueras, sas costúms y 'ls negocis que portan entre mans y no obstant 'ls deixéu treballar ab tota tranquilitat. Perquè?... Donchs per la comissió que portéu en el negoci.

Ja li podéu dir al Gobernador nóu... Es impossible que poguém guanyar per menjar, si se 'ns deixa surtir no més tres horas. ¡Y quinas horas! de las dugas del matí á punta de día, quan no més corren pe 'l mon 'ls habitants de la lluna que van á jeure en las cadiras de la Rambla per falta de domicili. Si volen que paguém ab regularitat, que s' acabin 'ls *gatos* y que 'ns cuydém la salut, es precis

que 'ns deixin comensar á las dotze de la nit el jornal. Enhorabona que se 'ns vigili y se 'ns inspeccioni, pero que no 's tinguin més contemplacions á las casas de clausura; que no s' admetin propinas de mestressas, ni 's fassin 'ls ulls grossos sobre maltractes, maluras y porquerías. Tota vegada que som un mal necessari, es precis tolerarnos y deixarnos menjar.

De lo contrari, si 'l Governador no fa cas de nostras observacions, convocarem un meeting, ab el concurs de 'n Lerroux y demás defensors del explotat, organisarem una manifestació, esqueixarem las cartillas y empestarem mitj món. ¿Qué poden fer? ¿baldarnos á quinzenas?... Está bé; durant aquells dias 'ns mantindrán de franch, sense havernos de dedicar á la cassa del senyó. —

**

...Y está clar; aquestas consideracions, exposadas per la policia al seu amo y senyor, van fer mella, tanta mella, qu' á l' endemá las súbditas de la *Ugenia*, (com deya la «Xarxó») pogueren comensar 'l jornal á las dotze, demostrantse aixis que lo que no logran els obrers explotats, las obreras víctimas de la tiranía del amo, ho conseguixen facilmente las venedoras d' amor barato.

¡Fins logran parlamentar ab los poders públichs!

RAMON BERENGUER.

TEATROS

NOVETATS

Las moltas simpatías que lo Sr. Rusiñol té captadas entre nosaltres, se veieren evidenciadas en la nit del estreno de *Libertá*, comedia segons éll de costums socials y que á jutjar per los aplausos que hi hagué en dita nit s' hauria de creure que 's tracta de una obra mestra, pero que passada la impresió del primer dia y assistint al teatro los que no hi van ab miras premeditadas resulta no ser or tot lo que llú y que la maestría de la obra ha sigut una *filsa* puig per sa tendencia, falsetat de tipos y costums y forma dramática, no mereix ser obra de las de cartell.

La proba clara de lo que manifestém, es que *Libertá* desde lo segón dia no ha entrat al públich y la concurrencia ha anat menguant y que s' acaba la obra ab la fredor mes glacial.

Los jamichs! del primer dia, li han fet al Sr. Rusiñol una mala jugada, puig l' han posat en ridicul fentli creure que ab *Libertá* habia trobat la *pedra filosofal*, pero á l' endemá ja l' abandonan; y en lo pecat ha trobat la penitencia ab la pretensió á lo Guimerá en volguer que sa obra fos primerament estrenada en llengua diferent de la seva.

Libertá té sols lo primer acte notable, y aquet te molts punts de semblansa ab *L' alegría que passa* del mateix autor. Lo tercer es una verdadera aberració En ell no 's pintan las costums socials ab la vritat nua, sino que se las ridiculisa per medi de la nota que vol ser cómica y resulta xavacana y per lo tant ni logra entusiasmar als *morenos* ni halagar als concurrents de palcos y platea.

Sentím lo desastre del Sr. Rusiñol per lo aixerit acto^r de la companyia Sr. Sainati, que ha sigut lo traductor de la obra habentho fet ab verdadera maestría y també ho sentím per tots los artistas de la companyia Vitaliani, que pera que resultés un éxit, posaren gran *amore* en l' estudi dels personatjes y tot son talent en lo desempenyo debent mencionar de modo particular á la eminent Sra. Vitaliani y als Srs. Duse, Rizotto y Sainati que hi estigueren notables.

Dimars passat tinguélloch lo benefici de la celebrada Vitaliani y en dita nit volgué donar probas de son talent interpretant tots los géneros teatrals per lo que dongué lo tercer acte de *Maria Stuard*, lo quart de *La Dama de las Camelias* y la comedia *Fuoco al convento* demostrant que si es una eminencia en la tragedia, resulta una celebritat en lo drama y una consumada actriu en la comedia.

De las demostracions d' agrado y simpatia que tingué en dita nit, creyém ne guardará imperdurable memoria. En ellas se pogué convencer de que nostre públich ha comprés que al veurer á la Sra. Vitaliani admirava á una de las celebritats mes importants del teatro, oyacionantla com acostuma á fer'ho solament ab determinadas artistas.

Pera ahir estava anunciat l' estreno de una comedia de Bracco, *Una donna*, y s' anuncian ja las últimas representacions d' aquesta companyia.

GRAN-VIA

Conforme prevéyam, sembla que se donará una serie més de representacions del cada dia més aplaudit drama *Los dos pilletes*, puig ab tot y haber arribat á la 24.ª representació, l' éxit que obté es tan extraordinari que sembla se tracta de las primeras representacions.

Satisfeta pot estar donchs la Empresa Llorens-Cepillo, per lo bon resultat y ab ella los entusiastas del melodrama, ja que *Los dos pilletes* es una de las obras mes sensacionals en son género.

TIVOLI

CIRCO EQUESTRE

Dissapte próxim tindrà lloch la reapertura d' aquest teatro transformat en elegant circo equestre, ab la companyia del Sr. Alegria, que baix la direcció de Mr. Henry Robert, entre importants novetats ha contractat als célebres French's; á la agraciada Mlle. Josephine; á la notable troupe Jacopi; al famos clown Ricardo ab sos gossos en miniatura; trio Dorina; lo famos domador Spessardi, que aquesta vegada portará una colecció de ossos amaestrats; l' equilibrista Rápoli; las notabilitats Mlle. Alice, Mr. Arémaf Ylogir; la famosa *ecuyere* Baronesa Kotis; la celebrada Miss. Paula Piquet; las dugas *estellas* Misses Maude y Olga; los afamats equilibristas Richard's; la celebrada *troupe* Parrini: etc., etc.

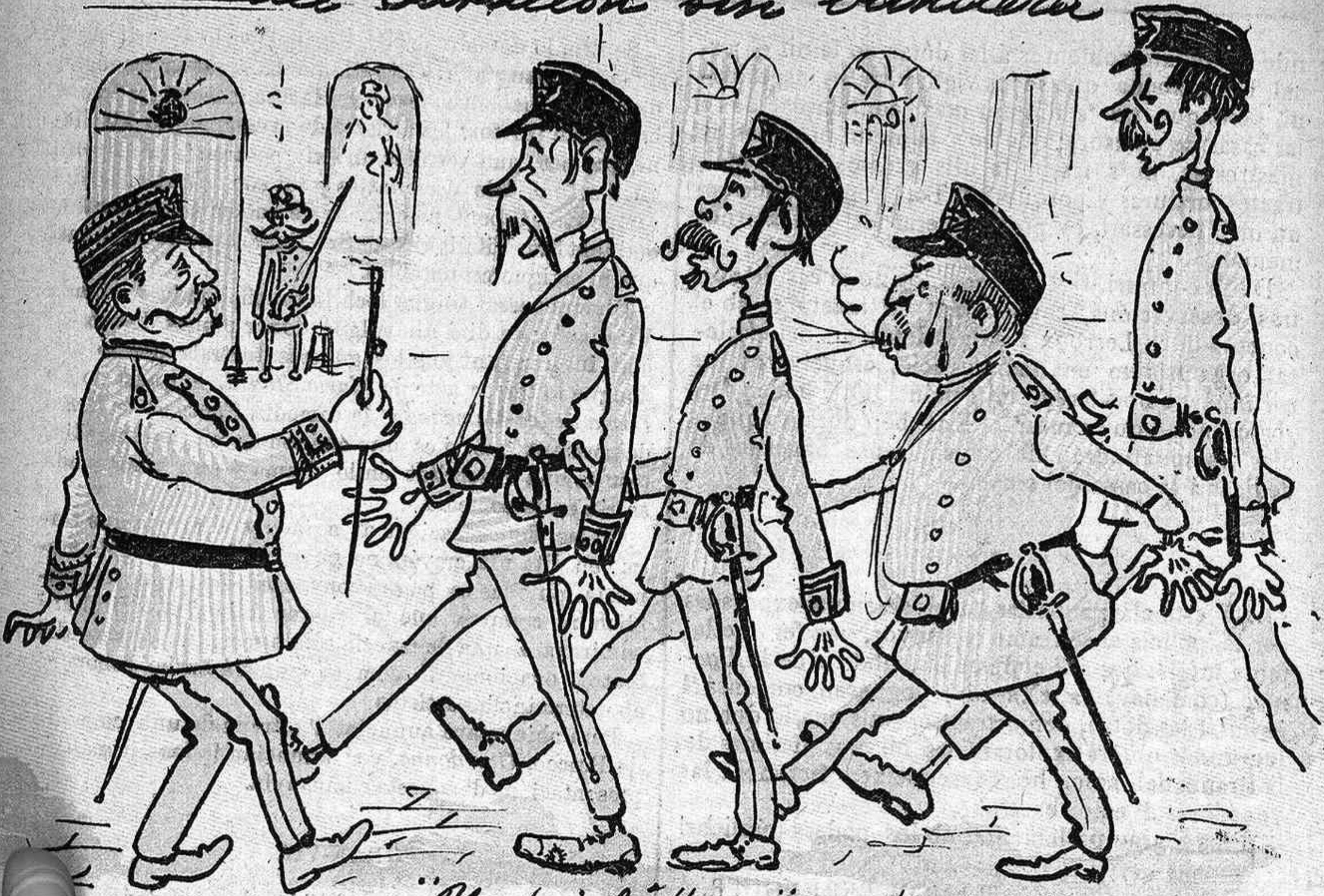
Ab lo numerós personal contractat hi ha una secció de clowns per amenisar los intermedis, que d' alguns d' ells ne sabém verdaderas ocurrencias, en son festiu repertori.

Per lo avans descrit, es de esperar se farà una fructifera temporada que molt ho celebrarem.

UN CÓMICH RETIRAT.

LAS REFORMAS

del "batallón sin bandera"

¡¡ Un!... do!! ¡ un!... do!!

¿Sabes fui lo que te decía
Nicanor que era de los refor-
mas ma mi es original... que mas
no rebajaran seis horas de servicio.

Costa

L'ARRIVADA DEL "BAYLET",

—Encara que sigui nano
y vesteixi á la garjé,
aqui, sols 's fa senyores,
alló qu' á mi 'm vingui bè.

ESQU

MAS PRIMERAS RELACIONES

De prompte, resolut, vaig decidir-me
y vaig dir rápit; —Monserrat ... escolta;
si jo á tu t' estimés... ¿m' estimarias?
Ella 's va tornar roja:
mes, adoptant com jo un posat tot serio
y surtintli pe 'ls ulls l' ànima tota,
va respòndrem —Mocós... ¿sabs qué vull dirte?
que no 'm posis los dits dintre la boca
perqué tot surtirá...

— Per mi .. ¡que surtil!

—Donchs vina aquí y escolta:

De 'ls xicots que conech, tu ets qui 'm mareja...
Del jovent del vehinat, tu ets qui 'm trastorna
De 'ls bons mossos que sé, tu ets qui m' altera
y fa que plori á solas...

No t' ho haguera dit may, pro ja que 'm buscas,
aquí ho tens net y clar... Y ara, disposa!

—¡Ah gracias, Monserrat, gracias, mil gracias!

—No las mereix, tanoca.

Y ara callém, que som propet de casa
y 'm fa por lá simolsa

d' aquells espolsadors que 'm guarda 'l pare
per si 'm veu ab un jove—

Vam despedirnos fins demá. Jo alegre
vaig anármem á casa... —¡Sort ditzosa!

pensava... Ja tens novia que t' estimi!
¡Ara si qu' ets un home!

Mes, en lo fons del cór, una recansa
'm quedava... —Y la róssa?...

La rossa, val molt més que la morena
puig també més 't costa...

A casa m' esperavan y com qu' eran
uns dos quarts tocats d' onze
lo sopar trobí fret. . Y trobí al pare
—las dents contretas y la cara fosca—
esperantme amagat ab la corretja
al detrás de la porta.

Lo juli á casa meva,
va ser un juli de primera forsa
y á ca la Monserrat, segóns va dirme
un vehí l' endemá, hi hagué... *simolsa*
á tot drap... ¡Lo mateix que si 'ls dos pares
s' ho haguessin dit, posantse 'ls dos acordes
per celebrar d' una manera *seria*
¡atipantnos de *mormas*!
la fetxa en que dos cors senzills, ingénuos
's confessaren son amor, á solas.

Es més; á l' endemá, bon punt m' alsava,
lo meu gueto 'm va emprendre
y 'm va dir: —Mira, noy; ja estich al *tanto*
de las tevas malesas.

No ha faltat qui t' ha vist ab la mocosa
de 'l *pegot* d' aquí al *setze*,

y com vull que ningú may t' assenyali,
ni que 't llensis á perdre,
't prohibeixo en absolut que parlis
ab la dita mosseta,
y sobre tot no vull que may més vajas
á esperarla quan plega.

A casa seva ahir, hi hagué xibarrí;
son pare, la promesa
li ha fet, de que si un dia junts vos troba
n' hi haurá per tu y per ella.

Aixís, donchs, com de nits es quan podrias
trobar-te ab la promesa,
que plega á quarts de deu, jo vull que á casa
á las nou siguis sempre...

Ab l' advertencia, que si un día tardas
—no sent questió de feyna—
no 't valdrá cap excusa... ¡Tens segura
la racció de corretja!—

—Llestos, vaig pensar jo— ¡Tant be qué comensavan
las nostras relaciones,
y avuy ja 'ns aseguran —que pera mantenirlas
hi haurá pá de *crostóns*!

¡Pobra Monserrat meva!— Tant franca que va serme
y tant que 'm vol á mí
y altre recurs no 'ns queda —sino deixar'ho corre...

¡qu' es trist nostre destí!
Bah, bah, no cal pensar'hi— Be prou que, tant ben feta,
trovará un' altre amor! ..

Igual que jo ab la róssa —si, vull puch ressarcirme
d' aquest cop de traydor ..

Dit siga sense oféndrela;— la Monserrat, de guapa
no pot donarse 'l nóm...

¡La Carme si qu' es bella!... —Seria jo ab la Carme
més felis que tothom.

Si aquella ideal róssa— me fos tan complascenta
com fou la Monserrat
¡qué més ditxa voldria!... Veyám donchs aquest vespre
si logro 'l «si» anhelat.

En efecte, á la nit, las vuyt tocavan
quan arrivava enfront la sastreria...

A la hermosa Carmeta vaig emprendre
surtint de la botiga;

—¿Qué tal? vaig comensar. ¿Tindrà resposta
per tancar de mon cor la llaga viva
¿Quina sentencia dón', gentil jutjesa
al qui ab vosté somnia?

Ni una paraula descloqué sa boca...
Com si rés li hagués dit. . Superba, altiva,
seguía caminant... Al cap d' un rato
vaig tornar á embestirla...

M. RIUSECH.

(SEGUIRÁ)

“Villa Manolita”

Do saben ahont es? Donchs es un cau de cursileria. Un punt de reunió de moltes nenas que passen dels vinticinch y qua, y per defectes físichs ó morals no han trobat may un ximple que las portés á sentir la epístola de S. Pau, y tenen basarda á l' idea de quedarse pera vestir sants. Allí s' hi veu desde 'l gomós dels cabells planxats, al modernista llonsa que 's creu que portant los cabells llarchs tothom lo pendrà per un sabi. Allí parla de música, qui no sab lo qu' es un bemol; de pintura, qui no coneix ni 'l fum d' estampa, y fa versos, qui desconeix lo significat de las paraulas metro y cadencia. En una paraula, allí s' hi reuneix una munió de sers inservibles, inútils, que no reportan cap benefici á la societat y que la seva tasca, desde que varen neixer, no es altra que la de fer nosa y destorbar als que 's bellugan, als que treballan, als que serveixen.

Per desgracia vareig assitir á una reunió que varen donar á la «Villa Manolita» y ¡ay! hauria preferit una dotzena de garrotadas á l' esquena, á las dos horas y mitja que vareig passar entremitj d' aquella gent.

Y ¡quin modo de desbarrar! ¡quina cursileria més refinada! y ¡quinas bestiesas 's deyan y 's feyan!

Allí hi havia la senyoreta Remedios filla d' un empleat d' Hisenda ab deu mil rals de sou anuals. Una xicota que, segons ella, tenia vintissis anys, pero la cara la feya de més de trenta cinch per lo arrugada y revellida. Era la pianista. La que, segons deyan, era un prodigi per las teclas, una celebrat, una gloria, una Pugna. Va sentarse al piano y ¡válgam Deu! ¡quina inquisició! ¡Quin modo d' assassinar á Mozart, de destrossar á Beethoven y de martirisar á Chopin! Jo patia per tots los mestres y hasta d' una part, m' alegrava de que no existissin, porque si per desgracia senten aquell prodigi, tornan á morir de fástich.

Després varén venir los jochs *ignocents*. Lo pare carbassé, Ha llegado un barco lleno de... Lo joch dels disbarats. etc., etc.

Després vingueren las *prendas*. ¡Quina ignocencia la d' aquelles mantecadas senyoretas! y ¡quins jochs més relliscosos y ¡quinas paraulas més mal intencionadas!

Per fi va acabarse aquella *xardó* y vingué 'l *refresch*.

Mitja botella d' horxata que varen fer anar buscá al carré de la Garriga y un canti d' aygua de la Bonanova y ab *alló* varen *refrescarnos* divuyt ó vint qu' eram. Aquest va esser lo punt final de la reunió.

D' aquesta manera mata lo temps molta gent.

¡Quantas, y quantas «Villas Manolitas» ab més ó menos variants hi ha per tot Espanya!

¡Quants y quants joves pasan lo temps entreteintse y ensopintse en eixa classe de reunió ahont no se aprén més que de dir bestiesas!

Ellas no parlan d' altra cosa que de las modas, dels vestits y dels sombreros; y ells de cassinos, teatros, balls y diversións desterrant d' aprop d' ells tot lo que sigui ciencia, art, industria, literatura,

y tot lo que sigui cultura; tot lo que sigui estudiar y fer treballá 'l cervell.

¡Cosas d' Espanya!... Quan un jove surt dels Escolapis ó dels Jesuitas ab una nota de sobressalient en Religió y Moral y entra en *societat*, comensan á presentarlo en reunións familiars y comensa á ensopirse y enmotllarse á la vida mandrosa y no pensa més que en menjar, dormir y divertirse.

Y lo qu' ells dihuen: «Ves á mi qui 'm fá trencá la closca estudiant, si la carrera que més m' agrada l' obtindré sense esforços de cap mena. Qu' estudihi els miserables está be, porque ells no tenen diners pera comprar un titol de metje, de apotecari ó d' advocat.»

—Jo *vull ser* militar—diu un—perqué lo meu papá es general.

—Jo *seré* diputat—diu un segón—perque lo meu papá es secretari del ministre Fulano.

—Jo *tinch dret á ser* comandant de marina—diu un tercer—perqué la mamá es cusina del ministre Zutano. etc., etc.

Y per aixó, de totas aquestas «Villas Manolitas» cursis, ne surten tots los militars, marinos y polítics que han de regenerarnos.

I. SOLER.

5-SEPTEMBRE-1899.

Ab lletres d' or y argent sobre una placa, aquest jorn grabar vuy, puig qu' el tabaco vaig deixarne del tot ¡fora fé 'l maco!
¡Estanquers' pera mi, no feu mes *saca*.
Mon pulmó no vol fum y ma butxaca no vol serne ja més passada á *saco*, ni estich pas per sofrir cap més atracó.
¡Al Canyet, arri allá, bruta petaca!
Septembre, dia cinch ¡ay! persevera ab zel, fentme aborrrir tota la vida un vici tan costós, una fatlera que per boja mereix ser malehida.
Y si rabia la vil *Tabacalera*, faré... —lo qu' he fet ja— ¡donarla á dida!

S. BRUGUÉS.

L' Amor Universal

Ja fa alguns anys que llegeixo als qui predican la Pau universal, com Spencer, Tolstoí, Hugo, Zola, Kant y molts altres, y hasta l' hora present, no n' he llegit cap que condemni als qui, fent armas, guanyan pels seus fills lo pa!
¡Qué han de condemnar, si 'ls pobres fan las armas per menjar y poguer viure una vida de treball... qu' es com matars'!

Mr. JEAN ESPILL.

Si volen cantar victoria
els simpàtics dependents,
que fassin quinta de raspas
y en formin un regiment.

Preparant la dentellada
s' estàn tres gossos y un gat;
l' infelis pollastre moro
¿per quin dels quatre serà?

Pluja menuda

A la Audiencia

Un criminal que passava dels xeixanta, al acabar de llegirli la sentència que 'l condemnava a vint anys de cadena, ab alegria parlá aixís al Tribunal:
—No sé pas com expressarvos mon agrahiment més franch, puig no 'm pensava arriivar'hi á tant avansada edat.

À l' Acadèmia de Jurisprudència:

Preguntava un magistrat á un advocat de gran fama:
—¿Cóm es que us encarreguèu sempre de las malas causas?
—Perqué de bona (digué) no n' he guanyat cap encara.

À la fonda

—Mosso; vinga una perdiu.
—Volant! —No —¿Que no la vol?
—Volant, no: la vull parada y estofada, ab such ó ab col.

Al cel-obert

—¿Que té, senyora Susagna?
—Passo una pena molt gran; he perdut á la mixeta.
—Sosséguis; no n' hi há per tant; calmis, que l' han feta ab salsa allá en aquell restaurant.

Al camp

Un graciós veyent muntat dalt d' un ase á cert pagés, li digué: —¿Hónt anéu tots dos?
Y aquell pagés, com qui rés, li respongué decidit:
—Á buscar grá per tots tres.

À l' hora del ranxo

—¿Quina es per tú la gran hora de menjar? —¿Qu' ets animal! Pera 'l qu' es rich, quan té gana; pe 'l pobre, quan té menjar.

PEPET DEL CARRIL

Lo de sempre

De tant lleig don Pep Rifá, fastich fá;
Té un génit.. ni 'l vi de sis, ¡infelís!
En quant á lo seu sabé, no sab ré
Un burro, lleig y ademés, indigne que se l' alabi y el mon l' anomena sabi, ¡no més perque té calés!

ALBERT DAROCA

FESTAS MAJORS. Tenim lo gust de participar á las Societats de poblacions ahont se celebri FESTA MAJOR, que en la **Litografia Barcelonesa de Ramón Estany,** CARRER DE SANT RAMÓN, 6, trobaran un assortit inmens de cromos de totas classes, desde 'ls més senzills y económichs als de gust més refinat y artístich, propis pera la confecció de Programas, Invitaciones, Titols de Soci. de Foraster y de Abonat, etc., etc.
Novetat en carnets de totas classes Preus sumament reduhits

EPIGRAMAS

Un mestre molt tarambana molt llanut y molt... *etcetra*, preguntá —¿Quina es la lletra que en lo mon fa venir gana?

Y un cert noyet de l' escola encarantshi, li va dí:
—¡Ay! senyor mestre, per mi me sembla que es la K... sola.

PLATÓN PEIG.

Es en Ximplici Tramullas lo guardiá d' un magatzém d' agullas, per xó dihém que en Ximplici es... *guarda agullas*

PERE VALL.

Parlant en Ton ab son pare d' un senyor molt avispat, deya: —Aquest may s' ha deixat passar la má per la cara.

Mes un qu' ho estava sentint li contestá: —No pot ser, puig conech al seu barber que l'hi passa tot sovint.

ALBERT DAROCA.

Causavan no més que agravis fent broma, uns quants joves curros á uns vellets, mes un de 'ls avis preguntá: —¿Que sou baturros?

Es que, per haverhi sabís, precisa que hi hagi burros.

QUIMET DE LAS COPLAS.

Sos dos nens grassos y rossos á la Ció ensenya en Feliu; y ella entussiasmada diu:
—¡Alsa Feliu, que 'ls tens grossos!

EN PEPET.

Veyám, donéume un xarop, —feu un al taberné Ysop— Y respongué 'l taberné:— Donarli, no!... L' hi vendré...

Tant avar es y mussol don Pere y ab tals extréms, que quan se troba tot sol, canta... per no perdre 'l temps.

RAMPELLS.

Colometa missatjera que al espay donas la volta, vés y digas á m' aymada qu' en mon cor, son nom ressona.

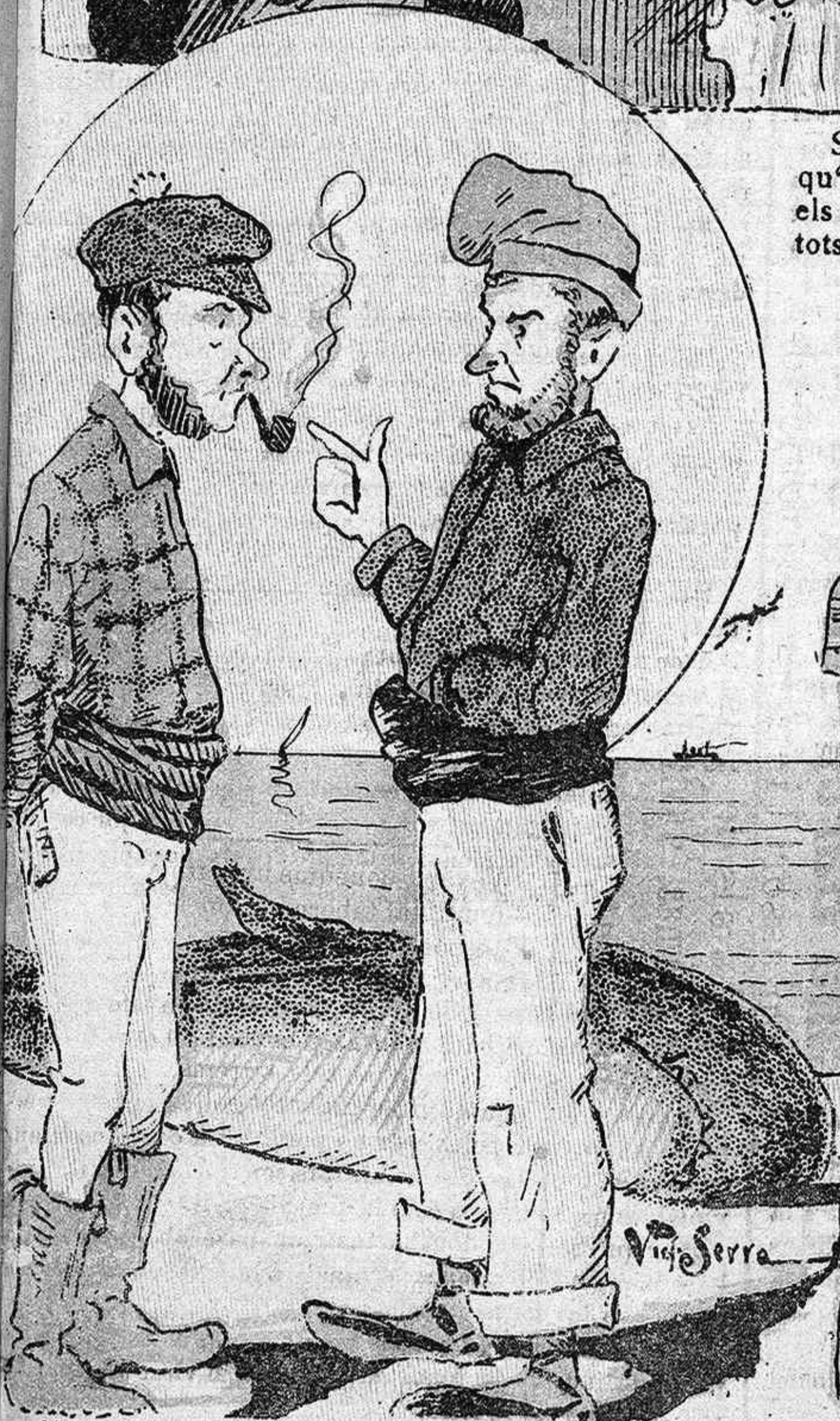
J. CRISTIÁ.

—No
urons
—D' a
tas las

"MISCELÁNEA"

Segons projecta en Trabal,
qu' es de *La Fulla* advocat,
els kioscos de la Rambla
tots tindran aquest tirat.

—¿No sabèu Mero, d' ahont vé aquesta plaga de
curons que 'ns desgracia la pesca?
—D' ahont vols que vingui?... De Madrit... com
las plagas.

—¡Com no ha de ser salabrós el mar, ba-
nyants'hi aquestas pellts.
—Donchs no ho cregui, no senyor. Es
salada pe 'ls molts bacallans que s' hi
posan en remuli.

Campanadas

Oportunament förem invitats per concorre al acte de solidaritat y companyerisme envers lo periodista de Vila-nova Sr. Artigas, ensemps que de protesta contra 'l ex-diputat Ferrer y Vidal, acte que portá á cap diumenje la premsa barcelonina, trasladantse un representant de cada periódich á la vehina població.

Nostre intent feu concorre á dit acte y al efecte havíam prés ja nostras providencias, quan una impossibilitat del moment impedí que 'l redactor delegat per trasladarse á Vilanova, pogués efectuar'ho.

No obstant, cuydá d' enviar als demés companys un expressiu telegrama, fent constar l' adhesió de LA TOMASA á quants actes se realisessin y nostra més enérgica protesta contra l' agressió de que fou víctima 'l confrare director de «El 19 de Marzo.»

Segóns noticias rebudas per amichs que tenim en la patria adoptiva de 'n Victor Balaguer, l' acte realiat per la premsa barcelonina y la majoria del poble vilanoví revesti gran serietat y demostrá que las classes socials totas de aquella culta població han vist ab horror y náuseas la brutalitat portada á cap ab un indefens periodista.

En lo miting que per la tarde va celebrarse en lo Centro Federal 's patentisá d' un modo evident las pocas simpatias que té lo Sr. Ferrer y Vidal en la població quals vehins explota industrial y politicament, y 's demostrá aixis mateix la odiosa conducta del arcalde Braquer, més digne de ser jefe d' askaris ó cabo de vara en un penal qualsevol, que primera autoritat popular de una població civilizada.

La segona part de la salvatjada, va portarse á cap pe 'ls interessats, influhint en que 'ls metjes donguessin l' alta al Sr Artigas, dintre del plasso de deu dias, á pesar de que algunas de las feridas no estaban cicatrizadas. D' aquesta manera creuhen lograr que la calificació penal del delictu siga més lleugera, y aixis els autors materials tindran menos pena.

No importa; la pena principal ja li ha sigut aplicada al autor moral del delictu, ab lo despreci que ha merescut á totas las personas honradas

Tant ha sigut lo pés del despreci que 'l fabricant y polítich, instigador del delictu, no ha pogut menys que enviar l' acta de diputat al Congrés y prometre que 's retiraria *in eternum* de la política «ja que veyá positivament que ningú estava al seu costat».

Molt bé; aplaudiriam aquest acte si al mateix temps n' executés un' altre, tant ó més just qu' aquest.

¡Tornar als obrers vilanovins, als qui ha explotat durant tants anys, lo producte de sas suadas qu' ell disfruta tranquilament, mentres 'ls altres escupen.

Desitjém que 'l senyor Artigas surti ben prompte de cuidado y felicitem coralment al poble de Vilanova per la hermosa actitud de diumenje passat.

Segueixen els escándols de Correus, pero han prés ja un carácter tal de impudicia y poca vergonya, que si 'ls mateixos empleats honrats (que serán sens dupte la majoria) no miran de aclarir qui son els culpables y denunciar á la minoria que roba, aviat será cosa de convertir els edificis del ram en presóns públicas y posar hi centinellas á la porta.

¡Caballers quinas unglas y quin descaró!

Aviat Ceuta podrá passar com una Central modelo del ram.

Apa, empleats honrats... ¡a defensarse!

✱

L' altre dia vaig llegir qu' al moll d' Alicante dos individuos, l' un bastaix y forner l' altre, havian renyit discutint sobre la pronunciació de las paraulas francesas. De resultas de la baralla van surtir las *teyas* á relluhir y 'l bastaix quedá sense esperansas de vida ab una tremenda punyalada al ventre.

Lo que 'm fa gracia es lo motiu de la disputa. ¡Renyir sobre la pronunciació de las paraulas francesas.. que probablemente cap de 'ls dos pronunciaria bé!...

Vé que ni de perilla un epigramas que tradueixo per aplicarlo al cas:

Sostenía un orador
ab eloqüencia y calor
qu' era Horaci una gran ploma
y un' altre, qu' era un pobre home
al costat de 'n Campoamor.

Hi hagué un «lance» encarnissat
ahont petá 'l més ilustrat,
lo qual, va jurá al mori,
que de 'ls autors que hi citat,
¡no habia may fullejat
ni l' espanyol... ni 'l llatí!

✱

Segóns un suelto que publicava l' altre dia *La Correspondencia de España* la inmensa majoria de 'ls republicans están disposats á passarse á la Monarquia sempre que aquesta fássi algunas concessions en sentit democrátich.

¡Al fin pareció el peine! Sempre hi sostingut que la qüestió de la forma de govern es secundaria; més que secundaria es antiqüada, passada de moda.

L' actitud d' aquets republicans s' explica perfectament. Tant bonas pessas son ells com los monárquichs que 'ns governan.

Las dugas qüestions actuals son la regionalista y la obrera. Tot lo demés ni *corta* ni *pincha*.

Per supuesto, que si la monarquia sab de comptar, no pot darne ni tres pessetas d' aquets republicans que li tiran amoretas.

Puig per un cantó no son ningú y per l' altra no passen de tres dotzenas.

Y en aquestas dotzenas tots son jefes sense cap soldat.

Els soldats son tots als partits obrers y aquestos com los partits regionalistas, tant s' estiman la monarquia com la república.

Per lo mateix que tots s' encaminan á la soberania de la regió, de l' ajuntament y del individuo, ab la major cantitat de drets y la menor suma de debers possible, qu' es ahont per fi s' anirá á parar, costi lo que costi y pesi á qui pesi.

✱

En mitj del Passeig de Gracia l' altra nit un jefe d' exercit clavá una superba *castanya* á un jovincel que li festejava la filla.

Molt ben fet. Aquest jove no sabia segurament — y convenia ensenyarli pel sistema de «la letra con sangre entra» — que las fillas de 'ls militars son *inviolables*, tan *inviolables* per lo menos com la guardia civil.

¡Per qué serviria donchs tenir un pare ab galóns á la boca manga si 'l que fes 'ls *ninots* á la filla, no 'n toqués algú cop las conseqüencias?

Quedém donchs, en que las *melitronxas* son *inviolables* á pesar de que, de 'n quan en quan se 'n violi alguna. Es alló, una flor no fa istiu.

✱

Ha corregut una porció de dias pe 'ls periodichs la noticia de que l' actor cómich Elisseu Sanjuan havia raptat á la triple senyoreta Plá y fins segons sembla la justícia aná á Valdepenyas ahont lo Sr Sanjuan treballava, per detenir-lo.

Pero lo curiós del cas es que 'n Sanjuán treballa á Valdepenyas ja fa temps y 'l dia divuyt, que s' efectuá 'l raptó, va surtir á escena en aquella població, que dista moltes horas de Madrit ahont residia la Plá.

¡A veure qui m' explica aquest *lio*! Per mi lo Sr. Sanjuan en sa qualitat de *Sant* ha fet algún miracle.

Pero lo evident es que la Plá no ha aparegut encara, ab tot y buscársela activament.

Tal vegada aquí hi ha una equivocació de nóm. Potser no hagi fugit ab Sanjuan sino ab San .. Pere y Miquel enamorada de sos articles geroglífichs.

En tal cas la compadeixo, perquè la pobreta acabarà anantsen ab un altre Sant á conseqüència de la lectura Ab Sant Boy... del Llobregat.

*

En lo dispensari municipal del carrer de Sepúlveda hi havia l' altre dia tres personas feridas, —algunas de ellas de gravetat— que tot desangrantse esperavan que 'l metje de guardia comparegués á la visita.

Per més recados que 'ls mossos del dispensari enviavan á casa 'l metje, aquest no venia. Al cap de dos horas, quan los malalts s' havian agravat moltíssim, los aludits mossos no pogueren menys de passar un avis al Alcalde.

Aquest enviá desseguida un metje desde la Casa gran y una comunicació suspenent d' empleo y sou á l' altre *Galenó*.

No basta aixó; havia de portársel als tribunals per defraudador. Per defraudar á la ciutat un sou que no guanyava.

Las cosas pe 'l seu nom y á cada hù lo que sigui seu.

*

L' exemple de 'n Ferrer y Vidal va cundint L' arcalde de Llansá (provincia de Girona) ha atropellat al corresponsal de «El Diario del Comercio» en aquella població, per una correspondencia que 'l mateix enviá á son periódich relatant algún miracle de 'l *Ozar* llansanench.

Si segueix la rauxa, aviat l' ofici de periodista serà una delícia. Haurém de confessar y combregar cada dia al matí per estar en disposició d' empendre á tot hora l' últim viatge.

O 'ns veurém obligats á vestirnos de cota de malla com els guerreros de la edat mitja.

O á que avans d' entrar en la professió, sometém nostre cos á un tractament que 'l transformi en una especie de goma.

Per més que si de goma fóssim, ja no passaria aixó per que allavors 'ns vinelariam més y dariam gust als poderosos.

*

Segons diuhen de Fransa, 'ls frares benedictins volen abandonar el territori francès d' una manera teatral.

L' abat Delosse, general de la ordre, vestit de pontifical ab mitra y báculo, esperarà en una abadia de prop de la frontera á tots los frares y monjas de la ordre. Un cop allí, formant una llarga professó, deixarán solemnement lo territori francès, internantse á Bèlgica.

¡Quina ditxa que 'ls espanyols poguessim veure pe 'ls nostres ulls una cosa per l' istil! Jo y molts, seriam capassos de seguir als frares fins á la frontera, xiulant la Marsellesa, ab acompanyament de cops de roch.

*

«Lo president de la República francesa Mr. Loubet té cinch levitas; dos d' istiu, dos d' hivern y una de gala. Porta un nus de corbata de sati negre. Avans gastava punys pos issos; pero desde 'l dia que tent un moviment brusch, en lo Senat va saltarli un puny, porta punys y coll fixos á la camisa. Els pantalóns son de torero; tant alts que li arri van sota l' aixella. Per aquest motiu no li agrada vestir d' etiqueta puig ab lo frach hauria de portar pantalón baix».

¿Que ahont vaig ab tots aquets interessantíssims datos? Donchs á demostrarlos la utilitat de la premsa periódica.

Gracias á n' aquesta lluminosa relació, els historiadors de demá, no haurán de trencarse 'l cap per esculpir en mármols el número de levitas que tenia Mr. Loubet, ni 'l perquè de gastar camisas d' una pessa y pantalóns de torero.

Y nosaltres quedém satisfets al surtir de tant gravíssims duptes.

SECCIO TELEGRAFICA

(Servey particular adelantat — pe 'l *fil especial* de LA TOMASA—qu' encare ningú may no li ha trencat)

OPORTO-21.—A l' hora de caure á la garjola. Ara sí qu' hem rebut. Els homenots s' han ficat (retirém la paraula) s' han introduhit (encara 'ns va menos) s' han barrejat (ara!) en nostres assumptos intims Hém hagut de sufrir interrogatoris que 'ns han posat á seixanta graus las galtas de la cara, hem sigut visuradas, (quina vergonya) se 'ns han mirat per tot arreu y per fi 'ns han trencat la paella ahont guisavam nostre menjar favorit, separantnos l' una del altra... ¡Quanta desdítxa! Tant be que se 'ns presentava 'l negoci, (es dir tant be que nosaltres ens el presentavam) y haver de renunciar á las delicias de 'l sant matrimoni. Y ara, aquets homenots son capassos de casarnos de debó, á pesar de ser totas dugas bastant lletjetas y son capassos de carregarnos de criaturas.

¡Quina gracia! Aixó ho sab fer qualsevol. Lo que no sab fer tothom son truitas sense ous y es llástima qu' ara que ho teniam per la má 'ns hagin aixafat la guitarra.

MARIO Y MARCELA.

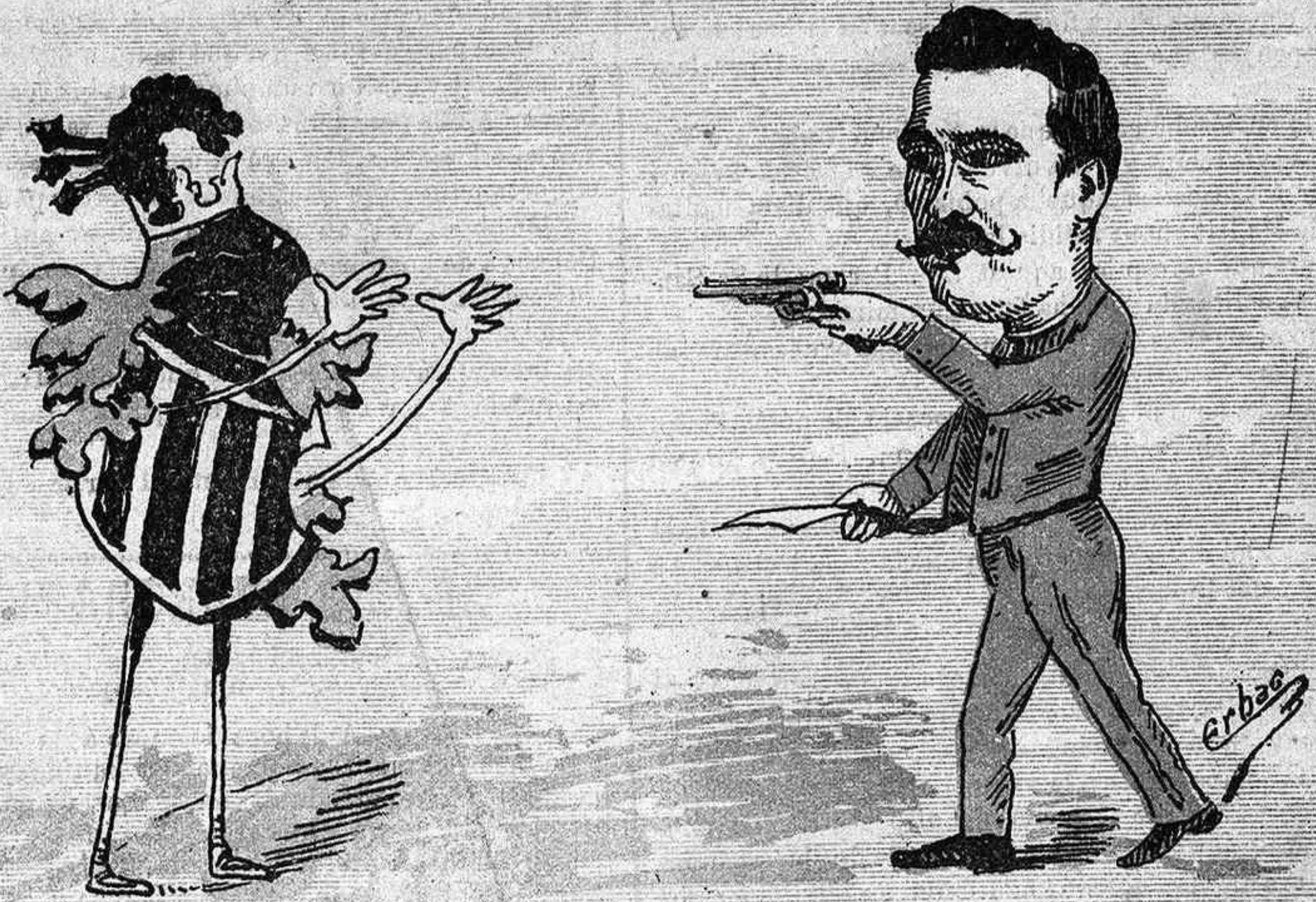
PÓPULO—BÁRBARO (Barceloneta)-25 —A l' hora de las salvatjadas—¿Conque no s' ho volian creure que 'ls qu' anavam als toros, éram descendents de la Cafre-ria? Donchs de sobras ho hém demostrat. Ans de la mort del últim toro 'ns hem tirat al ruedo, hem obert el cap á uns quants Quinyones, hem patentisat que no ténim cultura, ni modos, ni vergonya. Hem demostrat que no respectém mes que 'ls fusells de la guardia civil y 'ns hem fet acreedors á que 'ns envihin á colonisar la Zululandia. Si d' aquesta feta no quedan convensuts... ¡ni may!

LOS VEHINS DE VILABRUTANDA.

LAS GUILLERIAS-HOTEL DE LA SEBA-28.—A l' hora d' afartam y digam moro. Acaba de celebrarse 'l banquet que s' han prés la *llibertat* de dedicarme uns quants amichs. M' han tractat de geni, de Cicerón, Séneca, Shakespeare, Miltón, Miquel Angel, Wagner y Napoleón en una sola pessa. No més faltava que 'm diguessin cul d' olla, per acabar de ferme content. Aixó si *inter-nos* no tinch inconvenient en confessar que la meva obra es un esperpento per tots quatre costats. Com á obra de téssis, com á drama, com á estudi social, com á obra de combat, com á llenguatje, com á sintaxis y hasta com á ortografia, es un carretó sense número ¡Quánt devian riure 'ls actors italians al sentir 'ls aplausos de 'ls meus amichs! *Inter-nos* també, afegiré que l' éxit, els aplausos, la crítica y l' entusiasme de 'ls diaris, tot s' explica. El tenedor de llibres de casa ho té apuntat al llibre de caixa.

RUCH NYINYOL.

ESGENA DE "LOS VALIENTES"

¿Cóm acabarà 'l combat
qu' han entaulat *La Perdiu*
y 'l tremendo diputat?...
...¿La sanch, arrivará al riu?

SECCIO DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

- Roseta...
- Digui Ramón.
- ¿Encara estás enfadada?
- ¡Qui jo! Ja sab que m' agrada ser amiga de tothom.
- Aixís m' agradas; si vals més que totes las Rosetas y fins més... que las pessetas valoradas per cinch rals y dos tens unas manetas blancas y de fina pell vull posarte aquest anell que m' ha costat vint pessetas, *hu-dos-tres-quart* del favor que vas ferme l altre dia. Comprártela d' or vo'ia perquè tingués mes valor, pero noya *dos* no tinch la renda que té 'n Girona... aquesta m' ha semblat bona y pansat que *quarta-cinch sexta* del agrado teu te l' hi portat desseguida, voyám si 't vindrá á la mida. ¡l' es petita...
- ¿Qué no hi veu?
- Digas la vritat t' agrada.
- ¿Si m' agrada? Es clar que sí.

- Per ferme favors á mi *tres-quart* Roseta estimada que *quart-hu* bon pagadó, vas ferme un favor; formal vaig dirte que t' ho *Total* digasme ¿ho hi fet ó nó?

J. MONTABLIZ.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9-Forma de govern
- 3 2 6 6 7 8 2 1-Apellido.
- 8 9 3 2 6 6 9-Vulgo-burinat.
- 5 7 5 6 7 9-Text sagrat.
- 8 9 5 1 9-Animal.
- 3 2 1 2-Nom d' home.
- 8 9 3-Part del cos.
- 3 7-Arbre.
- 4-Vocal.

ALBERTET DE VILAFRANCA

ANAGRAMA

Si un está servint al Rey y lo *tot* está onrabiat no li queda altre remey que mut la *tot* al soldat.

AIGUA FREDA.

TERS DE SILABAS

• • • • •
• • • • •
• • • • •

Primera ratlla horizontal y parella de punts verticals, nom de dona, segona nom d' home, tercera nom d' home.

J. COBERSI.

SOLUCIONS

A lo insertat en lo número anterior

Xarada.—*En-can-ta-do-ra*.
Geroglifich.—*Qui una unsa gasta seise duros menos té*,
Conversa.—*Arbós*.

LA TOMASA
Periódich festiu, Il·lustrat y Literari

PREUS DE SUSCRIPCIO

Espanya y Portugal tmtre.	1'50	ptas
Cuba y Puerto Rico	>	3 >
Extranger	>	3 >
Número corrent.	.	0 10 >

LITOGRAFIA BARCELONESA
S Ramón, 6.—BARCELONA